Hoe zijn art. 70 en art. 95 § 2 der grondwet, in verband met elkander te verstaan?

—

Art. 95 der grondwet schrijft voor: »De Staten-Generaal vergaderen ten minste éénmaal 's jaars.

»Hunne gewone vergadering wordt geopend op den derden maandag in september."

Dit voorschrift is klaar en duidelijk en de reden er van ligt voor de hand. De grondwet wil de bijeenkomst der vertegenwoordiging onafhankelijk maken van de willekeur der regering. De regering is niet bij magte de vergadering der Staten-Generaal te verhinderen of uit te stellen; de grondwet schrijft, gebiedend, den termijn voor, waarop de vertegenwoordiging moet zamenkomen.

Laat ons thans met dit artikel vergelijken art. 70 der grondwet:

»De Koning heeft het regt om de Kamers der Staten-Generaal, elke afzonderlijk of beide te zamen te ontbinden.

»Het besluit waardoor die ontbinding wordt uitgesproken, houdt tevens den last in tot het verkiezen van nieuwe Kamers binnen *veertig* dagen en tot het zamenkomen der nieuw verkozen Kamers binnen *twee maanden.*"

Thans rijst hieruit de volgende vraag: Kan, zonder de grondwet te schenden, de vertegenwoordiging *niet* op den derden maandag in september geopend worden, wanneer de dag der opening juist invalt, binnen den termijn van twee maanden in art. 70 § 2 vermeld? Is die bepaling »binnen twee maanden" niet te verstaan als de aanwijzing van het tijdstip dat de vertegenwoordiging moet bijeenkomen, wanneer, door ontbinding der Kamers, de gewone bijeenkomst op den derden maandag in september onmogelijk is geworden?

Het is zeker, dat aan de Kroon ten allen tijde de ontbinding en het beroep op de natie vrijstaat. Het is tevens zeker, dat er een middel bestaat om deze bevoegdheid ongekrenkt te laten en echter in allen gevalle den grondwettigen dag der opening in acht te nemen. Men zou namelijk, wanneer de noodzakelijkheid tot ontbinding zich op zulk een tijdstip openbaarde, dat het onmogelijk was, vóór den derden maandag in september nieuwe Staten-Generaal (of eene nieuwe Kamer) geconstitueerd te hebben, terstond de zitting sluiten kunnen, en de bestaande Kamers op den bepaalden grondwettigen dag openen, om ze daarna onmiddellijk te ontbinden. Maar dit middel heeft de dubbele ongelegenheid van én zeer gekunsteld te zijn, én de parlementaire werkzaamheden voor eenen zeer geruimen tijd te stuiten. Wanneer de grondwet de opening der vertegenwoordigende vergadering op eenen vasten dag gebiedend voorschrijft, zoo is dit zekerlijk opdat de vertegenwoordiging terstond daarop hare werkzaamheden beginne, niet opdat zij, *pro forma* geopend, dadelijk weggezonden en het land twee maanden zonder vertegenwoordiging gelaten worde. Telt men nu bij de twee maanden die tusschen de ontbinding en de bijeenkomst der nieuwe Kamers verloopen, het tijdvak dat tusschen de sluiting en de ontbinding ligt, terwijl de Kroon, om niet den grondwettigen dag der opening te verzuimen, eene vertegenwoordiging met welke zij niet regeren kon, ontijdig sluiten moest, dan is het zeer duidelijk, dat door deze wetsuitlegging, juist tegen de bedoeling der grondwet in, het land veel langer onvertegenwoordigd is gebleven, dan wanneer men terstond ontbonden had en dus ook de termijn van twee maanden, binnen welke de nieuwe Kamers moeten bijeenkomen, terstond begonnen had te loopen.

Bij de ontbinding der tegenwoordige Kamers heeft de regering getracht artt. 70 en 95 § 2 zóó in overstemming te brengen, dat, met inacht-neming van den termijn van twee maanden, volgens art. 70, de gewone opening der Staten-Generaal, volgens art. 95 § 2, evenwel op den derden maandag in september zou plaats hebben. De Kroon ontbond den 20sten augustus; den 27sten augustus zouden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats hebben; de Provinciale Staten (die, volgens art. 177 der provinciale wet den 3den september gekozen wierden) zouden den 11den september de leden der Eerste Kamer kiezen en den 16den daaraanvolgende, zijnde de dag bij art. 95 § 2 aangewezen, zouden de nieuwe Kamers geopend worden. Dit plan is echter onmogelijk geworden, doordien de Provinciale Staten zich in de meeste provinciën niet hebben *kunnen* — in ééne enkele niet hebben *willen* — constitueren en de Eerste Kamer derhalve niet kon verkozen worden. Er was dus noch Vereenigde Zitting, noch leiding der vergadering door den Voorzitter der Eerste Kamer, beide vereischten door de grondwet gebiedend voorgeschreven. In dit uiterste heeft de regering, gebruik makende van den termijn bij art. 70 § 2 der grondwet omschreven, de opening der nieuwe Kamers tot den 7den october verdaagd.

Op de vraag aan het hoofd van dit artikel gesteld: Hoe zijn art. 70 en art. 95 § 2 der grondwet in verband met elkander te verstaan? is, gelooven wij, het volgend voldoende antwoord te geven: Art. 95 § 2 schrijft, met het bepaalde doel om de bijeenkomst der vertegenwoordiging niet van ministeriële willekeur te doen afhangen, eenen bepaalden dag voor de opening der Kamers voor. Maar hierdoor wordt het grondwettig regt van ontbinding geenszins gestuit. De Kroon kan altoos, ten allen tijde ontbinden, en omdat het onmogelijk was hier eenen vasten dag voor de opening der ten gevolge der ontbinding nieuw verkozene vertegenwoordiging te bepalen, stelde de grondwet, voortredenerende op het beginsel van art. 95 § 2, opdat ook hier geene ministeriële willekeur eindeloos de opening zou verschuiven en het land zonder vertegenwoordiging laten, den termijn vast binnen welken de nieuwe Kamers geopend *moeten* worden. De termijn van art. 70 § 2, vervangt, in de gevallen van ontbinding, den gewonen dag der opening van art. 95 § 2 die, bij niet-ontbinding verpligtend is. De opening binnen twee maanden na de ontbinding is evenzeer aan het gebod der grondwet voldoen, als bij niet-ontbinding de opening op den derden maandag in september is. De grondwet had alle twijfel en misverstand voorkomen, wanneer zij achter § 2 van art. 95 bepaaldelijk aan het voorschrift van art. 70 § 2 herinnerd had.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Een Berlijnsch ministerieel blad, antwoordende op het dezer dagen vermelde artikel van een half-officieel Oostenrijksch blad, waarin de handelwijs der Keurhessische regering werd goedgekeurd, zegt onder anderen:

»Wij kunnen niet krachtig genoeg de dwaasheid laken, waarmede het Oostenrijksche blad verklaart, [illegible] dat men voor het Keurhessische ministerie partij trekke. Dat is dezelfde dwaasheid en verblindheid waarmede vóór de juli-omwenteling de partij der ultra's den troon der *Bourbons* waande te ondersteunen, terwijl zij die in waarheid ondermijnde. Aan het monarchale beginsel in Duitschland kon in den tegenwoordigen tijd geen gevoeliger slag worden toegebragt, dan de heer *Hassenpflug* gedaan heeft, door de voorschriften der door hem bezworen constitutie ter overtreden en alzoo de goede trouw van zijnen Souverein in twijfelachtig licht te stellen. Zoo ooit dan is het in den tegenwoordigen tijd van hoog belang het monarchale beginsel te vrijwaren tegen de aanrandingen, waaraan het van den kant der partijen blootstaat. Dit doet men niet, wanneer men dat beginsel doet voorkomen als niet onderworpen aan de wetten van regt, van goede trouw en eerlijkheid, maar alleen wanneer men door daden bewijst, dat die deugden, zoo zij door de gansche wereld verzaakt wierden, toch op Duitsche troonen nog eene wijkplaats zouden vinden."

Frankfort, *12 sept.* Bij hetgeen thans in Keurhessen plaats heeft, is men mede in Hessen Darmstadt niet zonder vrees wegens het gevaar, waarmede ook daar de constitutie bedreigd is. In deze vrees wordt men bevestigd door eene aldaar verschenen ordonnantie, waardoor het regt der vrije vereeniging merkelijk beperkt wordt. Men wil hierin slechts den voorlooper zien van andere ordonnantiën in dien zelfden geest, die voorbereid schijnen. Hierdoor wint het gevoelen veld, dat de verkrachting der grondwet in Keurhessen in verband staat met het algemeene voornemen, om de grondwettelijke vrijheden ook elders in Duitschland te besnoeijen en van lieverlede af te schaffen.

— Een gerucht nopens de arrestatie der ministers te Kassel, was, gelijk wel te voorzien was, voorbarig. Dit is des te minder te verwachten, naarmate men bij vele hooge ambtenaren eene zigtbare aarzeling ontmoet, om met nadruk tegen het ministerie op te treden. Het bevestigt zich intusschen, dat de procureur-generaal de noodige voorloopige stappen heeft gedaan, om geregtelijke vervolgingen in te leiden. Ook heeft het hof van appel te Kassel zich ten gunste van de Kamer verklaard, en in alles de handelingen van het permamente commité gebillijkt. Intusschen is de openbare rust nog nergens gestoord, daar van de zijde des volks alles zorgvuldig vermeden wordt, wat als eene oproerige beweging zoude kunnen beschouwd worden.

Hanover, *14 sept.* De Keurvorst van Hessen is gisteren avond hier aangekomen, en even daarna de ministers *Baumbach* en *Haynau*. Heden morgen te 9 ure zijn alle drie met een extra-trein naar Keulen afgereisd. De Keurvorst was een uur bij den Koning.

Moeijelijk is met deze tijding eene depêche van het correspondentie-bureau uit Kassel van 13 september te rijmen, volgens welke wel de Keurvorst over Minden naar Hanover gereisd is, maar de ministers zich naar Hanau begeven hadden en de zetel der regering naar Bockenheim verlegd was. Verder luidt deze depêche aldus:

»Eene depêche van majoor *Haynau* aan generaal *Bauer* heft den staat van beleg op en draagt aan laatstgenoemden, die op zijnen post zal blijven, het opper-politie-gezag op. *Bauer* zal dit niet aannemen. Eene proclamatie van den opper-burgemeester verkondigt dat de bezorgdheid, die door de onverwachte afreis van den Landsheer en zijne ministers ontstaan was, na de onderhandelingen tusschen de militaire en burgerlijke overheid, is uit den weg geruimd."

Hamburg, *13 sept.* Generaal *W*[illegible] op Missunde aan, om den overgang [illegible] te forceren; op de Coseler-heide werd hij door de Denen hevig aangevallen en terug [illegible]. Hij heeft zich aan gene zijde van Eckernförde terug getrokken. Het Holsteinsche leger heeft Eckernförde weder [illegible] en zijne vorige stelling ingenomen.

Berlijn, *12 sept.* Onze regering schijnt het met zich zelve nog niet eens te zijn, welk besluit zij in

de Hessische aangelegenheid zal nemen. Zooveel is haar duidelijk geworden, dat de manoeuvre van *Hassenpflug* niet minder tegen Pruisen dan tegen de Hessische constitutie gerigt is.

— Heden heeft het ministerie weder eene zitting gehouden; de Hessische aangelegenheid maakt bij uitsluiting het onderwerp der beraadslagingen uit.

— De bedoelingen van den bondsdag met Sleeswijk-Holstein, komen daarop neder, dat men Sleeswijk prijs zal geven, en dat de quaestie der erfopvolging volgens den wensch van Denemarken en het Londensche protocol zal geregeld worden.

Berlijn, *14 sept. des avonds. Per telegraaf.* De meervermelde deputatie van de conservatief constitutionele centrale vereeniging van Berlijn, is gisteren ten gehoore ontvangen. De Koning heeft haar geantwoord, dat hij ten aanzien der Duitsche quaestie op den eenmaal ingeslagen weg zal voortgaan en bij iedere uitlegging daarvan voor Pruisen's eer zal waken, waarvoor hij op de toestemming der Kamers rekent. Voorts heeft de Koning beloofd, dat hij ten gevolge der verkiezingen van de gemeente-raden het hof weder naar Berlijn zal overbrengen, schoon dit, wegens den gezondheids-toestand der Koningin, daar niet op den duur kan blijven.

FRANKRIJK.

Parijs, *13 sept.* De President der Republiek is gisteren avond ten half 12 ure in deze hoofdstad teruggekomen. Er was eene aanzienlijke menigte volks op de been, die hem begroette met den kreet van *leve Napoleon!*

Naar men wil zal de President eenigen tijd gaan doorbrengen op het kasteel Saint Cloud, voornamelijk met het doel om in de bosschen van Rambouillet, Compiègne en Fontainebleau te jagen. Deze jagtpartijen zullen met al den luister van het oude Fransche hof plaats vinden. Onderscheidene voorname Engelschen zijn uitgenoodigd om er aan deel te nemen.

— De Engelsche gezant, markies *Normanby*, is gisteren hier wedergekeerd.

ITALIE.

Het *Journal des Débats* deelt het volgende schrijven uit Rome van den 4den september mede:

De heer *Pinelli*, buitengewoon gezant van Sardinië, is door den kardinaal *Antonelli* en door Zijne Heiligheid ten gehoore toegelaten. Aangaande de resultaten van die bijeenkomsten is niets uitgelekt; maar het laat zich niet aanzien dat aan de betreurenswaardige botsing een spoedig einde zal komen, indien het kabinet van Turijn niet een weinig toegefelijkheid betoont. Het hof van Rome gevoelt zich door de hervormingen in Piëmont diep gekrenkt, zoo wat den vorm als wat de zaak zelve betreft. Dat hof is te wijs om zich aan het sluiten van een concordaat te onttrekken, waardoor diegene der hervormingen welke blijken mogten noodzakelijk te zijn geworden, gewettigd wierden, maar zoolang men aan hetzelve zulk een concordaat tracht op te dringen, als eene goedkeuring van al wat heeft plaats gehad, en van den vorm waarin het geschied is, is het zeer te vreezen dat het niets zal bewilligen.

»Er wordt van eene soort van bemiddeling van Frankrijk in deze zaak gesproken, maar het is moeijelijk daaraan te gelooven. De strijd is van zoodanigen aard, dat hij alle regtstreeksche tusschenkomst eener derde mogendheid verbiedt. Er is hier geen quaestie van afbakening van grenzen, van regeling eener schadevergoeding, en dergelijke; maar het geldt de regeling der kerkelijke betrekking van een grooten staat met het kerkelijk opperhoofd van dien staat. Met welk regt en op grond van welk geestelijk gezag zoude een derde als scheidsregter in zulk een geschil kunnen optreden? Ook zou het Romeinsche hof voorzeker zijne bemoeijenis van de hand wijzen. Gelukkig blijft er gelegenheid open voor eene officieuse en vriendschappelijke tusschenkomst, waar de officiële bemiddeling onmogelijk is. De vriendschappelijke voet waarop de Fransche legatie zich tegenover den Heiligen Stoel bevindt, zal het haar mogelijk gemaakt hebben den wensch te uiten dat er eene verzoening mogt plaats hebben, en het Romeinsche hof te bewegen, om de door den heer *Pinelli* uit Turijn overgebragte voorstellen aan te hooren."

In berigten van gelijke dagteekening door het Parijsche ultramontaansche blad *l' Univers* medegedeeld, wordt daarentegen verzekerd, dat de heer *Pinelli*, ofschoon bijeenkomsten met de kardinaals *Antonelli* en *Lambruschini* gehad hebbende, door den Paus nog niet ten gehoore was toegelaten; en dat het roomsche hof vast besloten heeft in het geschil met Sardinië niet in het minst toe te geven.

— Volgens loopende geruchten zou bij het Fransche ministerie een koerier uit Rome zijn aangekomen, met depêches van den heer *de Rayneval*; waaronder zich bevond het ontwerp van eene administratieve en staatkundige constitutie, welke de regering van *Pius IX* zich voorstelt aan den Romeinschen staat te geven. Ten opzigte van het geschil tusschen de regeringen van Rome en Turijn, melden berigten uit Weenen, dat de Oostenrijksche regering hare bemiddeling had aangeboden en dat de heer *d' Azeglio* bepaald voornemens was eene schikking tot stand te brengen, en wel tot elken prijs. Daarentegen melden de berigten uit Italië, dat eene schikking nog zeer verre af is en bevestigen overigens, dat de Paus den heer *Pinelli* slechts eene enkele keer heeft willen ontvangen.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *15 sept.* Naar men verneemt, is in den raad van defensie, eene nieuwe organisatie van het wapen der infanterie geprojecteerd, welke zeer veel bijval vindt en ongetwijfeld tot uitvoering zal komen.

Volgens dat ontwerp, zal het rijk in territoriale afdeelingen verdeeld worden; de indeeling in divisiën en brigades vervallen; het getal regimenten behouden blijven, doch de bataillons vijf kompagniën en de depôts twee kompagniën bekomen; voorts zal een bataillon, onder de benaming van instructie-bataillon, worden geformeerd, tot opleiding van militairen voor hoogere graden; terwijl de manschappen, thans in de klasse van discipline, eene afzonderlijke straf-compagnie zullen uitmaken. Het aantal korporaals zoude verminderd, dat der sergeanten daarentegen met eene tweede categorie vermeerderd worden, die iets minder soldij zullen genieten. Het kleedingsof reserve-fonds der onder-officieren, dat thans met dat der manschappen gelijk staat, zal verhoogd worden.

Eene, reeds meermalen voorgestelde, en algemeen doelmatig geoordeelde verandering in de kleeding en uitrusting der troepen te voet, heeft voor alsnog, minder kans om te slagen, aangezien hoogerzijds daarmede niet wordt ingestemd.

Arnhem, *16 sept.* Het *Programma* der plegtigheden en feesten, die zullen plaats hebben, bij de overdragt en inwijding van het akademie-gebouw te Groningen is bekend gemaakt.

Daaruit deelen wij kortelijk het een en ander mede:

Volgens oud en goed vaderlandsch gebruik, wenscht men dat deze voor de Hoogeschool van Groningen zoo gewigtige gebeurtenis met eene godsdienst-oefening van alle gezindheden beginne. Daartoe zijn alle godsdienstige gezindheden uitgenoodigd.

Op dingsdag 24 dezer, des avonds te 5 ure, houdt de hoogleeraar *W. Muurling* eene akademie-preek.

Te 8 ure, hebben de oud-studenten der reunie, eene eerste ontmoeting in de societeit: *de Harmonie.*

Te 9 ure, brengen de tegenwoordige studenten aan de oud-studenten, in genoemd locaal eene serenade.

Op Woensdag, 25 dezer, draagt de burgemeester der stad het nieuwe akademie-gebouw over aan de heeren curatoren der hoogeschool, die gemagtigd zijn, dat gebouw namens het rijk aan en over te nemen.

Te 10 uur houdt de hoogleeraar *J. H. Philipse* eene plegtige redevoering en wordt door den heer *Spandaw*, een dichtstuk uitgesproken, een en ander afgewisseld en besloten door het zingen van toepasselijke liederen, vervaardigd door den heer mr. *A. Modderman*, en uit te voeren door een koor van 80 heeren en dames, onder de leiding van jhr. mr. *S. W. Trip.*

Des middags te 4 ure, geven de heeren curatoren en hoogleeraren een feestmaal aan de stedelijke en provinciale regering en genoodigden.

Des avonds houden de studenten een gecostumeerden optogt bij fakkellicht, voorstellende: »de intogt van prins *Maurits* en graaf *Willem Lodewijk van Nassau*, binnen Groningen op 24 juli 1594."

De stad zal dan verlicht zijn.

Op donderdag 26 dezer, zullen onder anderen, ingevolge besluit van den akademischen senaat, en ter gelegenheid van dit voor de hoogeschool zoo belangrijk feest, het doctoraat *honoris causa* aan de daartoe vroeger reeds benoemde personen, worden aangeboden.

Daarna harddraverij buiten de Ebbingspoort: prijs *een zilveren theeservies* en *dito schenkblad*; premie: een paar *zilveren vruchtschalen*, *zilveren tabakspot* en *dito komfoor.*

De inwoners bekostigden deze prijzen en premiën uit een fonds, alleen voor deze plegtigheid bijeen gebragt.

Te vijf ure diner van oud-studenten en te 7 ure muzijk in de Harmonie.

Die dag wordt besloten met eene schitterende illuminatie op de Groote markt en Vischmarkt.

Op vrijdag, 27 dezer, buitengewone les in het Instituut voor doofstommen, publieke promotiën der heeren *F. Koppius* en *A. L. Poelman*, buitengewone vergadering van het genootschap der natuurkundige wetenschappen, waarin door dat genootschap een werktuig van groote waarde, eene balans tot fijne physische en chemische onderzoekingen, vervaardigd door *C. Becker* te Arnhem, aan de hoogeschool wordt geschonken, nadat prof. *C. Mulder* het doel en nut van dat werktuig vooraf proef-ondervindelijk aantoont. Des avonds te 6 ure gemaskerde optogt van wege het meerendeel der boekverkoopers, boekdrukkers en boekbinders te Groningen, bestaande in eene in volle werking zijnde boekdrukkerij, boekbinderij enz. Op straat zullen liederen enz. gedrukt en door middel van een luchtballon onder de menigte verspreid worden.

Het feest van den dag eindigt met een vuurwerk op de groote markt.

Op Zaturdag, 28 dezer, houden de schoolkinderen der stad een plegtigen optogt naar het akademie-gebouw. Zij bezigtigen dat en ontvangen elk eene lithographie, voorstellende het gebouw en de beide zijden der medaille, op deze gelegenheid geslagen, en bevattende eene verklaring daarvan, alsmede een toepasselijk bijschrift en den naam des leerlings.

Het getal kinderen op de lagere scholen is 4534 elke school draagt bij den optogt hare eigene banier.

Men zal ook hun later gelegenheid geven om den dag vrolijk door te brengen.

Des avonds nemen de oud-studenten afscheid van elkander in het lokaal van den kastelein *Wiersema*, buiten de Heerenpoort.

De inrigtingen van nut en weldadigheid staan gedurende de feestdagen op bepaalde tijden open.

»Het mag voorzeker — zoo eindigt het programma — ten eenenmale overbodig geacht worden, hier iets ter opwekking van Groningens ingezetenen bij te voegen; — men houdt zich overtuigd, dat deze heugelijke dagen zullen gekenmerkt worden door algemeene vreugde, orde, eensgezindheid en geestdrift voor de hoogeschool, stad, provincie, vaderland en Koning!"

— Men verneemt, zegt de *Ned. Stoompost*, dat Hunne Exc. de ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog, benoemd hebben eene commissie van twee hoofd-ingenieurs van den waterstaat, benevens twee hoofd-officieren der militaire genie, ten einde de algemeene voorwaarden, waarnaar de werken der genie en waterstaat uitgevoerd moeten worden, naar de behoefte des tijds te wijzigen. Genoemde commissie heeft hare werkzaamheden, onder voorzitting van den hoofd-ingenieur van Zeeland, te s'Gravenhage aangevangen.

— Men leest in de *Kölnische Zeitung*:

»De Nederlandsche regering heeft aan de Kamers uitgebreide voorstellen gedaan tot eene geheele verandering der handelswetgeving. Uitdrukkelijk wordt door de regering vooropgezet, dat men het besluit heeft genomen tot de beginselen van vrijen handel terug te keeren, tot beginselen die vroeger in Holland steeds werden gevolgd en geleid hebben tot den grootsten bloei van den Nederlandschen handel. Na den vrede van 1815 is men, op aandrang van België, overgegaan tot het stelsel der beschermende en differentiële regten en heeft men de grondslagen van den vrijen handel opgegeven, die vóór de Fransche overheersching aldaar tot rigtsnoer strekten. De Nederlandsche regering verdient de grootste erkentelijkheid, dat zij zulke voorstellen in de Kamers gebragt heeft; langen tijd en op naauwkeurige wijze zijn deze diep ingrijpende wetten door den voorzigtigen Hollandschen koopman en reeder overwogen en besproken, en daarna toch door de beide Wetgevende Kamers met vier vijfde gedeelten der stemmen aangenomen. Zulk eene uitkomst mogt men met regt verwachten. De Nederlanders zagen duidelijk in, dat het hunne doorvoer-, beschermende en differentiële regten waren, die het mogelijk maakten, dat de havens der hanzesteden, niettegenstaande hare veel minder gunstige ligging en niettegenstaande zij geen Java en geene Molukken bezaten, eenen uitgebreideren handel dreven dan zij; zij begrepen verder, dat Engeland, nadat het zich bevrijd had van de kluisters, waardoor handel en scheepvaart geboeid waren, het Nederlandsche handelsverkeer geene mindere afbreuk zoude doen, dan de vrije Duitsche havens.

»De practische vrije handel is in Holland even als in Engeland zeer vooruitgegaan. In Engeland is, aanvankelijk zonder opzet, daarna echter ten gevolge van valsche begrippen en dwaling, het beschermend stelsel het sterkst ontwikkeld; daarbij was echter het land, in spijt van zijne gunstige ligging en zijne ontzaggelijke koloniën, den afgrond der revolutie zeer nabij gekomen. Toen was het *Robert Peel*, die sinds 1842, aan de reeds lang voorbereide verandering van het handelsstelsel uitvoering gaf. De weldadige invloed dier verandering is bij den dood van *Peel* reeds zoo duidelijk en krachtig gebleken, dat hem een kreet der dankbaarheid in zijn graf is gevolgd, als zelden aan eenen staatsman te beurt viel.

»Hoedanig de groote maatregelen van *Peel* gewerkt hebben op den Britschen wereldhandel, blijkt het best en onwederlegbaar uit de navolgende cijfers.

»De uitvoer uit Groot-Brittannie bedroeg in ronde getallen:

in de eerste 6 maanden van	1848	22,000,000 £
» » » » » »	1849	26,000,000 »
» » » » » »	1850	32,000,000 »

»De invoer was natuurlijk niet minder kolossaal.

»Van 1847 tot en met 1849 bedroeg alleen de invoer van granen en meel in ieder jaar, niettegenstaande de oogsten in het land zelf gunstig waren, 10 tot 12 millioen *quarters.* Het aantal der daarmede geladene schepen beliep in 1849 meer dan 17,000.

»Zulke getals-verhoudingen bevestigen de juistheid van de meening der aanhangers van het stelsel van vrijen handel en kunnen door geene drogredenen ten voordeele van het beschermend stelsel, aan het oog der wereld onttrokken worden.

»In Engeland was het derhalve het reeds onwedersprekelijk gevolg van den overgang van het beschermend stelsel tot dat van vrijen handel, in Nederland daarentegen het terugkeeren tot de oude beproefde vrijheid in den handel, nadat het gedurende bijna eene halve eeuw gelegenheid had, meer en meer van de nadeelen der beschermende regten te overtuigen. Beide gebeurtenissen zijn de zegepraal der handels-vrijheid. Aan beide zijden der Noordzee hadden groote gebeurtenissen plaats, die de theoriën regtvaardigden, welke men niet in staat is te wederleggen en die men daarom als ijdele dr[illegible]

merken van personen, die niet met de praktijk bekend zijn, in een bespottelijk daglicht tracht te stellen.

»Bij den geweldigen schuldenlast waaronder Engeland gebukt gaat, konde echter *Peel* het belasten van onderscheidene artikelen niet geheel vermijden. Die heffing van regten was echter alleen in het belang der finantiën verordend. In welke mate deze het karakter van beschermende regten missen, blijkt het duidelijkst daaruit, dat juist die artikelen, welke Engelands grond en nijverheid opleveren, grootendeels onbelast bleven, maar daarentegen zoodanige voortbrengselen van nijverheid en koopwaren, die in het land zelf niet zonder kunstmatige middelen verkregen konden worden, zoo als koffij, thee, suiker, wijn enz. aan hooge invoerregten onderhevig zijn. Evenzeer als die vroegere begunstiging ten opzigte der vlag en schepen van andere natiën is opgeheven, is dit ook voor de Engelsche het geval. *Huskisson* begon het stelsel te veranderen bij zijden waren. De invoer van zijden waren was vóór 1824 geheel verboden, doch de ellende der zijdewevers desniettemin tot zulk eene hoogte geklommen, dat men in Spitalsfield slechts door de wapenen, de dikwerf bedreigde rust konde handhaven. Om dusdanigen toestand te verbeteren werd de invoer van zijden waren tegen een regt van 30 proc. toegestaan. Voor enkele artikelen werd een regt naar het gewigt bepaald, dat de tolbeambten ook konden toepassen, als zij van oordeel waren dat de waarde te laag was aangegeven.

»Toen sir *Robert Peel*, bij de hervorming van het tarief in 1846, de invoerregten der zijde-waren in het algemeen tot 15 proc. der waarde verminderde, achtte hij het noodig het vroegere beginsel der gelijktijdige toepassing van regten naar het gewigt juist voor dat artikel te behouden en daardoor bleef ongelukkiger wijze eene veel hoogere belasting dan 15 proc. bestaan. Wij willen hier niet onderzoeken of sir *Robert Peel* bij deze bepaling het oog had op Frankrijk of dat hij door andere redenen daartoe werd geleid. Herhaalde malen heeft hij echter als zijne grondstellingen opgegeven, dat vrijheid en concurrentie de nijverheid het meest bevorderen en daarentegen de beschermende regten hare ontwikkeling tegengaan. De waarheid van dit beginsel is vooral bij de scheepvaart aan het licht gekomen en men heeft moeten erkennen, dat bij het tot nu toe gevolgde beschermende stelsel voor de Britsche vlag, aan Amerikaansche, hanseatische en Scandinavische schepen boven de Engelsche de voorkeur werd gegeven. Het is van de Engelsche energie te verwachten, dat zij in de vrije concurrentie het verlorene overwigt zal herwinnen.

»Wanneer na zoodanige verandering in de wetgeving en de daarvoor opgegevene beweeggronden, een bekende Duitsche zijde fabrikant bij alle gelegenheden beweert, dat Engeland het met de verandering zijner handels-politiek niet eerlijk meent en den invoer slechts vrijlaat van die goederen, welke in Engeland goedkooper vervaardigd worden dan ergens anders, terwijl bij zijden goederen — en wel bij sommige artikelen daarvan — het algemeene beginsel der handelsvrijheid wel degelijk wordt geschonden, dan kan men zich waarlijk ter naauwernood van eenen medelijdenden lach onthouden, maar evenmin nalaten, op het ongepaste van zulke beweringen te wijzen.

»Wanneer thans de Nederlandsche regering terug is gekeerd tot het stelsel van vrijen handel en die maatregel door de voorzigtige volksvertegenwoordigers met eene buitengewone meerderheid is goedgekeurd, dan is dit het bewijs dat men in Holland van het gewigt dezer veranderde handels-politiek duidelijk overtuigd is. De Duitsche aanhangers van het stelsel der beschermende regten voelen zeer goed dat dit van groote beteekenis is, en stellen daarom ijverige pogingen in het werk, door allerlei drogredenen de belangrijkheid dier veranderingen in Holland twijfelachtig te maken. Wanneer het stelsel der beschermende regten door de regering verderfelijk genoemd en de terugkeer tot de oude Nederlandsche handelsvrijheid aanbevolen wordt, wanneer alle doorvoerregten, bijna elke bevoorregting van de Hollandsche vlag en de Hollandsche schepen worden afgeschaft, en de handel op alle mogelijke wijze verligt wordt, dan zouden deze gewigtige veranderingen echter nog van weinig beteekenis zijn, dewijl alles nog niet vrij is en vooral omdat men de toepassing der veranderde wetgeving op het handelsverkeer met de koloniën zich nog heeft voorbehouden. Is men ter goeder trouw als men hetgeen gebeurt is, zoo verkleint? Volstrekt niet. Men is begonnen den weg der handels-vrijheid met vasten tred te bewandelen, het gewigtigste daarvan is reeds bij de wet vastgesteld en eene voortgaande ontwikkeling daarvan is onvermijdelijk. Want even als het stelsel der beschermende regten in steeds klimmende invoerregten op de geheele uitsluiting van vreemde concurrentie uitloopt, even zoo wordt men op den eenmaal betreden weg der handels-vrijheid onophoudelijk gedrongen naar haar doel.

Uitslag der verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Kiesdistrict Gouda.

Uit het geformeerd procesverbaal van stemopening der in dit hoofd-kiesdistrict uitgebragte stemmen voor een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, blijkt, dat er 1799 briefjes zijn ingekomen, waarvan er 11 van onwaarde zijn, zoodat er 1788 geldige waren en dus de volstrekte meerderheid is 894, welke niemand op zich heeft vereenigd en ten gevolge waarvan tusschen de heeren mr. *L. Metman* en *A. E.* baron *Mackay* moet worden overgestemd.

De stemmen waren aldus verdeeld: mr. *L. Metman*, te 's Hage 852; *A. E.* baron *Mackay*, te 's Hage 453; *E. C. Büchner*, Amst. 148; mr. *W. F. Gevers Deynoot*, 120; mr. *P. C. Schooneveld*, 102; mr. *G. A. Fokker*, 25; *R. A. van Someren*, 11; mr. *B. G. A. Pabst*, 9; mr. *D. Donker Curtius*, 9; mr. *G. Groen van Prinsterer*, 8; mr. *K. A. Poortman*, 6; mr. *G. M. van der Linden*, 5 enz.

Kiesdistrict Goes.

Bij de opening der stembussen bleek het, dat bij de herstemming voor een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, op den 11den dezer waren uitgebragt op Zuid-Beveland 428 stemmen, op Noord-Beveland 41, op Tholen 128, te Hontenisse 73, te zamen 670. Er waren 9 blanco briefjes en 4 van onwaarde, zoodat de volstrekte meerderheid was 329. De heer *Ph. J. Bachiene* heeft 379 en de heer mr. *J. J. van Deinse* 278 stemmen bekomen, zoodat eerstgenoemde is benoemd.

Ingezonden stukken.

Aan de Redactie!

In uwe courant van den 15den september jl., zie ik eene beoordeeling over de candidatuur van den heer G. J. C. SCHNEITHER, en in die beoordeeling zonneklaar bewezen, 1o. dat de heer SCHEITHER niet is een politiek persoon; 2o. zeer onbekend met de diepste aangelegenheden des volks, en 3o. slechts uit toegenegenheid op de lijst der candidaten geplaatst. Op welke gronden berust die beoordeeling? Het antwoord zal men denkelijk wel schuldig blijven.

Tegenover de beide eerste redeneringen zal ik slechts daadzaken stellen, welke, des vereischt, door officiele stukken kunnen gestaafd worden.

De heer SCHNEITHER is, na gedurende twee jaren te hebben gefungeerd als commies-griffier bij de Regtbank te Zierikzee, in 1814 door den grooten A. R. FALCK geplaatst in de bureaux der algemeene staatssecretarie.

Na in 1815 als soldaat-vrijwilliger te zijn uitgetrokken, en met de Willemsorde te zijn gedecoreerd is SCHNEITHER door voormelden minister-secretaris, dadelijk wederom als deszelfs particulier-secretaris geplaatst, en bij dien minister tot in 1819 werkzaam gebleven, tijdens aan denzelven het ministerie van *Onderwijs*, *Nationale Nijverheid* en *Koloniën* was opgedragen.

In 1819 werd de minister FALCK belast met eene buitengewone zending naar Weenen (tot het houden van een congres over de executie aan de Duitsche Bondsacte te geven) en deed hij zich bij die missie vergezellen door den heer SCHNEITHER als zijn *particulier-secretaris*.

In 1820 van Weenen teruggekeerd, werd SCHNEITHER benoemd tot ambtenaar voor de dienst in Oost-Indië,

In het begin van 1821 te Batavia aangekomen, werd SCHNEITHER dadelijk geplaatst, als *secretaris der Hooge Regering* en tevens tot particulier secretaris van den Gouverneur-Generaal VAN DER CAPELLEN, met wien hij in 1822 de inspectie-reis over gansch Java, en in 1824 de reis naar de *Moluksche* eilanden, *Menado* en *Macasser* maakte.

In 1826 heeft SCHNEITHER als *secretaris der hooge regering*, met verlof, den Gouverneur-Generaal VAN DER CAPELLEN verzeld naar Europa, en in 1827 zich weder ingescheept op de korvet *de Leije*, met welke hij, na in Cadix de cochenille-insecten en cactusplanten te hebben ingenomen, waarmede sedert die cultuur op Java is overgebragt, en na in *Fernambuc* Brasilisch tabaks- en katoenzaad te hebben aan boord genomen, op Batavia is teruggekeerd. Dadelijk werd hij door den commissaris-generaal DUBUS geplaatst, als *lid* in het *hoog-geregtshof* van Nederlandsch-Indië, in welke betrekking SCHNEITHER is gecontinueerd onder het bestuur van den Gouverneur-Generaal VAN DEN BOSCH, tot in 1832.

In 1830 werd SCHNEITHER lid der commissie tot herziening en verbetering der reglementen op de civile en criminele regtsvordering, en in 1840 door den Koning benoemd, als lid der commissie, belast met het toepasselijk maken der nieuwe Nederlandsche wetgeving op Neêrlansch-Indië.

In 1832 is SCHNEITHER wegens ziekelijken toestand, naar Europa teruggekeerd en op O. I. wachtgeld geplaatst, hetwelk eerst heeft opgehouden in 1838, door zijne benoeming tot raadsheer, waardoor tevens aan zijne betrekking tot het ministerie van Koloniën een eind werd gemaakt. Ten blijke echter, in welk vertrouwen SCHNEITHER steeds bij het ministerie van Koloniën stond, zij vermeld, dat hij, nadat hij reeds opgehouden had in eenige betrekking tot hetzelve te staan, in 1839 door den minister VAN DEN BOSCH, aan den Koning werd voorgedragen, voor de toen vacerende plaats van *Raad van Indië*.

Ziedaar daadzaken, gesteld tegenover bloote redeneeringen, ziedaar gronden, op welke welgezinden vermeenen de canditatuur van den heer SCHNEITHER te kunnen en moeten aanbevelen. Veel zonde er nog tot aanbeveling kunnen worden bijgevoegd, als de van algemeene bekendheid zijnde vriendschapsbetrekking met den baron VAN DER CAPELLEN tot aan deszelfs dood, en de genegenheid van eenen FALCK, tot zelfs NA zijnen dood, door het benoemen van SCHNEITHER als zijn executeur, doch *ubi testimonia adsunt non opus est verbis.*

En hiermede vermeen ik ook wederlegd te hebben het 3e punt der beoordeeling, alsof slechts eenige vrienden uit toegenegenheid, de candidatuur van den heer SCHNEITHER hadden bevorderd. Neen, men heeft die candidatuur bevorderd, om dat men een braaf, eerlijk, rondborstig lid in de kamer wenschte, omdat men een lid wenschte, die met eigen oogen gansch Java heeft gezien, jaren in dat land in onderscheidene betrekkingen is werkzaam geweest, en welk lid allernuttigst werkzaam zou kunnen wezen, wanneer in de eerstvolgende landsvergadering de belangen van ons land en van Oost-Indië, ter sprake zullen worden gebragt.

Een lid der vrijzinnige kiezers-vereeniging te Arnhem.

(Uit den aanhef van dit stuk blijkt, dat de inzender ons hoofdartikel, waarin wij de candidatuur van den heer SCHNEITHER ter sprake bragten, zeer onnaauwkeurig gelezen heeft. De schrijver meent daarin gelezen te hebben, dat wij den heer SCHNEITHER »zeer onbekend met de *diepste* (?) aangelegenheden des volks" houden. Wij hebben daarvan niets gezegd, om de zeer eenvoudige reden, dat de heer SCHNEITHER aan het publiek geenerlei bewijzen heeft geleverd, hetzij van bekendheid, hetzij van onbekendheid in die aangelegenheden, welke iemand, die tot vertegenwoordigen en mede-regeren geroepen wordt, in de eerste plaats behoort te kennen. Doch juist daarop, op die volslagene onbekendheid van het publiek met de politische verdiensten en bekwaamheden van den heer SCHNEITHER, gronden wij onze afkeuring van deze candidatuur. Men kiest geene vertegenwoordigers op de proef, of alleen op de aanbeveling hunner goede vrienden. Wanneer men iemand als vertegenwoordiger voorstelt, moet men er op rekenen, dat het publiek rekenschap en verantwoording van die keus vrage en beproeft, of de candidaat den toets der kritiek kan doorstaan.

De inzender heeft — althans zoo begrijpen wij zijn stuk — aan dezen eisch van het publiek willen voldoen, door de aanspraken van zijnen candidaat op den titel van publiek en politiek persoon nader aan te wijzen. Wij vinden dit niet slechts betamelijk, maar pligtmatig. Door kritiek en anti-kritiek, over den publieken persoon alléén, kan men tot verstandige, welberadene en beredeneerde keuzen geraken.

Uit de levensschets van den heer SCHNEITHER, door den inzender geleverd, blijkt, dat de heer SCHNEITHER vele jaren het vertrouwen van zeer geachte mannen genoten heeft. Men mag hieruit de gevolgtrekking maken, dat de heer SCHNEITHER zich door getrouwe en ijverige pligts-betrachting, dat vertrouwen in hooge mate heeft waardig betoond. Maar dat hieruit volgen zou, dat de heer SCHNEITHER een politiek man is, een van hen, op welke de oogen der natie zich in de eerste plaats wenden moeten, zien wij geenszins in. Men kan vele jaren een trouw, vlijtig en ijverig secretaris van den heer FALCK geweest zijn, zonder dat men hem de kunst der fijnere diplomatie en der hoogere staatkunde hebbe afgezien, en den Gouverneur-Generaal VAN DER CAPELLEN ter zijde hebben gestaan, zonder dat men daarom voor eenen VAN DER CAPELLEN in de tweede, derde of vierde magt kan gelden. Talenten zijn niet aanstekelijk, en uitstekende kundigheden erven niet over.

Dat de heer SCHNEITHER te Cadix cochenille-insecten en cactus-planten, mitsgaders te Fernambuc tabaks- en katoen-zaad is gaan afhalen, is hier zeker bij vergissing ingeslopen. Hoewel dit niets van de verdiensten van den heer SCHNEITHER afdoet, bewijst dit toch zeker evenmin, dat de heer SCHNEITHER een politiek man is.

Voorts berigt de inzender, dat de heer SCHNEITHER in Indië onderscheidene betrekkingen bekleed heeft en ten slotte op het punt is geweest, zelfs *Raad van Indië* te worden.

Uit dit alles kan men als slotsom aannemen, dat de heer SCHNEITHER in zijnen kring nuttig is werkzaam geweest en volkomen de achting verdient, die een in de dienst van zijn land welbesteed leven, den burger doet toekomen. Wij willen dan ook gaarne met den verdediger van de candidatuur van den heer SCHNEITHER instemmen, dat men, den heer SCHNEITHER kiezende, een »braaf, eerlijk en rondborstig" man naar de vertegenwoordiging zou afvaardigen, maar er zijn vele »brave, eerlijke en rondborstige" burgers, die, wanneer dit de maatstaf ware, niet minder in aanmerking zouden moeten komen, en die echter niemand voor het vertegenwoordigerschap zou aanbevelen of geschikt rekenen.

De heer SCHNEITHER is, gelijk uit deze schets [illegible], een man die onderscheidene functiën heeft [illegible]nomen. Volgt daaruit, dat de heer SCH[illegible] ook de gave van wetgeving, de kunst van [illegible]seren, die eerste vereischten van den vertegenwoordiger zijn, den wil en de kracht om voor nieuwe inrigtingen de meest geschikte nieuwe vormen te vinden, wat meer bijzonder in dezen tijd de taak onzer afgevaardigden is, bezit?

De heer SCHNEITHER, dit wordt, schijnt het, als het motief dat alles beslist voor het slot bewaard, is een

man, »die met *eigen oogen gansch* Java heeft gezien." De heer SCHERENBERG wordt dus voorgesteld als een dier koloniale mannen, van welke wij in een onzer vorige artikels spraken, die vooronderstelden worden de koloniën te kennen, omdat zij eenige jaren onder den keerkringszon doorleefd hebben. Maar het *zien* is niet voldoende. Het is de vraag *hoe* men gezien hebbe, of men *met vrucht* en *in welken geest* men gezien hebbe. Hoevele duizenden die in het moederland opgroeijen en grijs worden, die óók kunnen zeggen, dat zij »met *eigen* oogen het *gansche* land zien" en steeds gezien hebben, sterven zonder dat zij ooit hun land, hebben leeren kennen en de behoeften er van doorzien hebben. Den toestand en de behoeften van een land juist op te merken en op te vatten, is eene gave die niet aan elk ten deel valt, en het is veel gewaagd die, zonder nadere bewijsgronden, uit een enkel verblijf te willen vooronderstellen.) RED.

Aan de Redactie!

Daar men tegenswoordig in uwe courant beoordeelingen en aanbevelingen aantreft, omtrent een candidaten voor het lidmaatschap der Tweede Kamer en ik den heer mr. C. P. HENNY, herhaaldelijk als zoodanig aanbevolen zie, zoo zij het mij vergund ook openlijk eene vraag omtrent dien heer te doen. Men noemt hem *dien waarlijk vrijzinnigen candidaat*, de welke bij die gezindheid *zoo groote bekwaamheden, vastheid van karakter en algemeen vertrouwen bezit.*

Ik vraag dus: Waarmede kan men dit een en ander bewijzen of slechts aantoonen? Ik vertrouw de schrijver der aanbeveling, een antwoord hierop zal geven, daar zulks ook in het belang van zijn candidaat is, daar de tijd van geloovig vertrouwen over is.

Een lid der vrijzinnige kiezers-vereeniging te Arnhem.

(De inzender schijnt van het beginsel uit te gaan, dat niemand voor vrijzinnig, bekwaam, vast van karakter en in het bezit van het algemeen vertrouwen mag gehouden worden, dan nadat hij het bewijs geleverd heeft, dat hij al die eigenschappen bezit. Het bewijs van vrijzinnihgeid zou op vele wijzen te leveren zijn, maar wij zullen ons, om niet te uitvoerig te worden, bij dit enkele bewijs bepalen, hetwelk alles afdoet, dat de heer HENNY lid en zelfs hoofdbestuurder der vrijzinnige kiezers-vereeniging is, in welke, gelijk de inzender (zelf lid der vereeniging) zeer goed weet, geene andere dan »ware vrijzinnigen" worden toegelaten. Ten opzigte der volgende ondervraging, of de heer HENNY bekwaamheid, vastheid van karakter en algemeen vertrouwen bezit, moeten wij den inzender doen opmerken, dat de twijfel hierover door hem aan den dag gelegd, eene der grofste beleedigingen is, welke men een' man van eer kan aandoen. Heeft de inzender *redenen*, om deze eigenschappen te ontkennen, of *bewijzen* van het tegendeel, hij haaste zich dan eene geusurpeerde reputatie te ontmaskeren en wij noodigen hem dringend uit, voordat het te laat is, de noodlottige keuze van eenen onwaardigen candidaat te verhoeden. Wanneer een kiezer zegt: ik stel u eenen candidaat voor, voor wiens vrijzinnigheid, bekwaamheid, vastheid van karakter en geachtheid ik insta, dan is het de pligt van hem, die van het tegendeel overtuigd is, het bewijs te leveren, dat die candidaat *niet* bekwaam, *niet* vrijzinnig, *niet* vast van karakter, *niet* geacht of achtenswaardig is. Wij mogen niet aannemen, dat de inzender *opzettelijk* den heer HENNY heeft willen beleedigen of, door perfide insinuatiën, achterdocht omtrent zijn karakter opwekken. Wij willen zijne vraag alleen aan de overijling toeschrijven, van iemand die vreest, dat *zijn* candidaat in het vergeetboek zal geraken, wanneer een ander wordt op den voorgrond geplaatst, en hadden wij die overtuiging niet, wij zouden deze, zoo ligtzinnig de reputatie van een fatsoenlijk man dubieus stellende vraag, niet in ons blad opgenomen hebben. Dat men de verdiensten onzer eigene candidaten in ons blad bediscussiëre, dat men tegen onze candidaten andere overstelle en hunne meerdere verdiensten doe uitkomen, dat men, eindelijk, op onze kritiek anti-kritiek levere, dit is niet meer dan behoorlijk en geen dagblad, dat zijnen pligt begrijpt, zal hiervoor zijne kolommen sluiten. Maar de discussie mag geene beleediging worden en vooral mag geen eerlijk man, wanneer hij tegen eenen candidaat, die niet de candidaat zijner keus is, niets wezenlijks weet aan te voeren, diens verdiensten in verdenking zoeken te brengen, door te [illegible]: Men *zegt* wel, dat gij vrijzinnig, bekwaam, [illegible] karakter en in het bezit der algemeene [illegible] zijt, maar *bewijs* ons dit alles eerst? Is dit [illegible] met andere woorden zeggen: ik heb grond aan [illegible]heid hiervan te twijfelen? ik houd u voor [illegible] vrijzinnig, *niet* bekwaam, *niet* vast van karakter, *niet* in het bezit der algemeene achting? [illegible] zijn het niet juist DEZE beweringen, DEZE aantijgingen die gestaafd moeten worden, wanneer men [illegible] de schuld op zich wil laden van of zeer ligtzinnig den goeden naam van eenen medeburger in de waagschaal te stellen, of, op zeer illoijale wijze, eenen mededinger van den meer geliefkoosden candidaat, in de publieke opinie te verderven?) RED.

Medekiezers!

Het Hoofdbestuur der Vrijzinnige Kiezers-Vereeniging te Arnhem heeft, niet zonder bevreemding, in de *Arnhemsche Courant* van heden het artikel gelezen, geteekend: »*Eenige leden der Kiezers-Vereeniging* te Arnhem," waarin aan hetzelve de bevoegdheid wordt betwist, om de voor het lidmaatschap der Provinciale Staten van Gelderland door die Vereeniging aangenomene en reeds vroeger geproclameerde Kandidaten voor de aanstaande herstemming, te proclameren en aan te bevelen, en waarin, met achterstelling dier kandidaten, op de verkiezing der Heeren BAS BACKER en VAN VERSCHUER wordt aangedrongen, als door de meerderheid der Vereeniging verlangd wordende. Voornoemd Bestuur kan bezwaarlijk gelooven, dat dit ongeteekend artikel afkomstig zoude zijn van eenige leden der Vereeniging, en moet veronderstellen, dat het is uitgegaan van geheel andere personen, welke geheel hebben onder dien titel meer invloed te kunnen uitoefenen. Elk lid der Vereeniging toch mag geacht worden met haar reglement en hare inrigting genoegzaam bekend te zijn om te weten, dat de uitvoering van hare besluiten en mitsdien ook het proclameren der aangenomene kandidaten, aan het hoofdbestuur is opgedragen, hetwelk daartoe de meest geschikte middelen en tijdstippen bezigt en bepaalt, zoo als dit steeds bij deze en alle soortgelijke Vereenigingen plaats heeft en door den aard der zaak wordt aangewezen.

Veel minder kan men van leden der Vereeniging verwachten, dat zij er op uit zouden zijn om de verpligting, welke zij volgens art. 17 van het reglement als *eerlijke lieden* hebben op zich genomen, zelven te verkrachten en hunne medeleden tot zoodanige oneerlijke handelwijze over te halen. Het is toch bij alle leden bekend, dat de heeren P. KOK ANKERSMIT en MR. J. H. G. BOISSEVAIN de kandidaten der Vereeniging zijn, als zoodanig aangenomen in de vergadering van 29 augustus ll. Zij verloren die hoedanigheid zeker niet, toen zij bij de eerste officieële stemming niet dadelijk de volstrekte meerderheid op zich vereenigden. In de laatste algemeene vergadering van den 10den dezer, is door een' der leden de vraag geopperd, of voor de herstemming voor twee leden der Provinciale Staten nog eene nadere keuze der vereeniging noodig was, en na het antwoord van het Hoofdbestuur, dat dit alleen zoude te pas komen, indien onder de vier personen, waaruit de keuze moet gedaan worden, niet twee kandidaten der Vereeniging gevonden werden, is daarin door de Vergadering berust, zoodat geen der leden daaromtrent eenigen twijfel scheen te voeden. Daarenboven werd, even voor het sluiten derzelfde Vergadering, door een' der aanwezigen een punt, daarmede in verband staande, nog nader in zeer omstandig ter sprake gebragt, waarop door den voorzitter werd aangemerkt, dat het besluit der vorige Vergadering ten opzigte harer kandidaten, behoorde te worden gehandhaafd en als een *fait accompli* beschouwd, waartegen zich toen niemand heeft verzet.

Het Hoofdbestuur heeft het van zijnen pligt geacht, ter voorkoming van alle verkeerde opvattingen, deze beschouwingen aan de leden mede te deelen en maakt geen zwarigheid nogmaals de Heeren:

P. KOK ANKERSMIT en

MR. J. H. G. BOISSEVAIN,

als de Kandidaten der Vereeniging voor het lidmaatschap der Provinciale Staten aan te bevelen. Het laat aan de leden der Vereeniging met het meeste vertrouwen de uitbrenging hunner stemmen over, verzekerd dat allen, ook zij die overigens voor anderen mogten gestemd zijn, uit eerbied voor de zedelijke verpligting, welke zij als *eerlijke lieden* hebben op zich genomen, zich of van de stemming zullen onthouden of hunne stemmen uitbrengen voor de twee Kandidaten, welke door de meerderheid zijn gekozen.

Arnhem, den 14den September 1850.

De aanwezige leden van het Hoofdbestuur:

J. H. G. BOISSEVAIN, *Onder-Voorzitter*, G. EVERTS P.PZ., *Onder-Voorzitter*, C. P. HENNY, *Secretaris*, J. J. BOMOET, *Secretaris*, G. H. ANDRÉS, *Penningmeester*, JOH. KOLFSCHOTEN, *Penningmeester*, M. F. BLAAUW, G. VAN ALPHEN DE VEER, M. REIMANN, J. P. C. VAN TRICHT, H. J. KRONENBERG, W. KNOOPS, J. K. VAN DEN BROEK, ROUKENS, N. W. BUDDINGH, JAC. VERBURGT JZ., SCHEIDIUS, G. PITLO, R. M. DULLERT, G. ANDRÉ DE LA PORTE.

Advertentien.

Ten overstaan van den Notaris Mr. *G. VAN ECK* te *Arnhem*, zal in het openbaar, bij Perceelen en in Massa worden geveild:

1o. Eene nette wel onderhoudene en voordeelig gelegene BOUWHOEVE, onder *IJsseloord*, Gemeente *Westervoort*, ter grootte van ruim 38 Bunders, bestaande uit, beste BUITEN- en BINNEN WEIDELANDEN, BOOMGAARD, TUINGROND en ongeveer 4 Bunders, 72 Roeden, 70 Ellen BOUWLAND.

2o. Eene in de nabijheid van voorgeschrevene Bouwhoeve gelegene WEIDE, in het *Arnhemsche Broek*, groot 3 Bunders, 28 Roeden, 30 Ellen.

De Veiling zal plaats hebben aan het Stations-Gebouw van den Rijn-Spoorweg te *Arnhem*, op Donderdag den 10den October 1850, bij inzet, en den 24sten October daaraanvolgende bij toeslag, telkens des avonds te zeven ure.

Aanwijzing kan bekomen worden bij den op de Bouwing wonenden Eigenaar, terwijl omtrent de voorwaarden van verkoop, onderrigting kan verkregen worden, ten Kantore van bovengenoemden Notaris. — *Brieven franco.*

† † † De Notaris *MULLER*, te *Apeldoorn*, zal in het Logement *de Moriaan* aldaar, op Donderdagen den 26sten September en 10 October e. k., voormiddags ten 11 ure, doen veilen en verkoopen:

Eene welbeklante en voordeelig gelegene WATER-KOORN- en RUNMOLEN, met ERF, TUIN en aangelegen GROND, staande en liggende te *Ugchelen*, onder *Apeldoorn*; inmiddels *uit de hand te koop. Brieven franco.*

Eene ziekte aan de lever en de nieren door de Pillen van HOLLOWAY genezen te Sydney in nieuw Zuid-Walis.

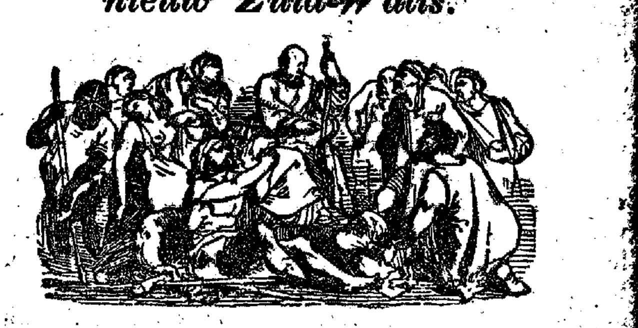

Uittreksel uit eenen brief van *J. K. HEYDON* te *Sydney*, gedagteekend den 30sten september 1847, aan den professor *HOLLOWAY*. Mijn Heer, ik heb het genoegen ter uwer kennis te brengen, dat de heer *A. STUART DONALDSON*, een aanzienlijk koopman en landbouwkundige, alsmede lid der regering in deze stad, van mij heeft gekocht eene hoeveelheid van uwe geneesmiddelen, ter waarde van veertien pond sterling, om naar *Nieuw Engeland* te zenden; en wel ter oorzake van eene buitengewone genezing door uwe Pillen veroorzaakt in den tijd van tien dagen, bij een van zijne opzieners, in eene ziekte aan de lever en de nieren, na dat de beste geneeskundige, en sedert maanden lang gebruikte middelen niet in staat waren geweest deze genezing te bewerken. (*Was geteekend*) *J. K. HEYDON.* Door het vermeerderd debiet zijn de Prijzen thans de volgende.

Doosjes Pillen van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50; *Potjes Zalf* van *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op *franco-aanvrage* à contant te bekomen, bij den Heer *J. STRAATMAN*, Hoofddepôthouder te *'s Hertogenbosch*; den Heer *F. ROMEIJN Fz.*, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer *B. ADAMA*, Depôthouder te *Amsterdam*; alsmede *Londen*, Strand 244, *HOLLOWAY'S* Etablissement.

Burgerlijke stand.

ZUTPHEN:

Van 6 tot en met 13 sept.

Gehuwd: Geene.

Bevallen: M. Schut, geb. Wunderink, Z. — C. A. H. Brokke, geb. v. d. Hoek, D. — W. v. Remmen, geb. Sletterink, D. — J. Lintveld, geb. Hendriks, D. — G. Willems, geb. Albers, Z. — G. Klaassen, geb. Camerman, D. — J. Kaarl, geb. Hamer, Z.

Overleden: G. Greven, 31 j. — [illegible] Sletterink, 11 j. — H. J. A. v. d. Mast, 3 m. — J. W. F. Schut, 6 d. — E. Baanders, 13 j. — W. Plettenberg, 21 j. — G. A. J. Roelofs, 17 j.

APELDOORN:

Van 9 tot en met 13 sept.

Gehuwd: J. Kok 30 j. met R. Kars, 19 j. C. Nikkels, 24 j., met P. Klomp, 22 j.

Bevallen: G. v. Neck, geb. v. d. Bosch, Z. A. Lieman, geb. Masson, Z. — J. J. Berendsen, geb. Dirksen, Z. — J. Aarts, geb. v. 't Loo D. J. v. 't Einde, geb. v. d. Bosch, doode Z.

Overleden: J. Eikendal, 75 j.

Waterhoogte te Arnhem.

16 Sept. 1 El 1 Palm 6 Duim, gew. O. D. gev. [illegible]

[illegible] dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels [illegible] [illegible]ken regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.